

Ännu en blåskrabba påträffad i Göteborgs skärgård

En asiatisk blåskrabba har fångats vid Lappösand badplats på Hönö i Göteborgs skärgård. Det är den tredje blåskrabban som fångats på tre år och dessutom den andra på samma plats. Arten är invasiv och utgör en risk för ekosystemet på grunt vatten.

MATZ BERGGREN

Samtliga svenska fynd av asiatisk blåskrabba *Hemigraspus sanguineus* har gjorts i Göteborgs södra skärgård, kring Onsalahalvön bland öarna utanför Frillesås. De tre hittills fångade exemplaren var alla vuxna hanar och har därmed troligen kommit med ballastvatten till Sverige.

Den asiatiska blåskrabban är en mycket framgångsrik invasionsart både på USA:s östkust och längs atlantkusten i Frankrike och Belgien. Även längs atlantkusten i Holland och Tyskland (Tyska bukten

och Helgoland) är den numera vanlig. Under de senaste åren har dessutom många fynd gjorts längs den sydligaste delen av den danska västkusten. Om denna etablering sker i större utsträckning med lyckad reproduktion, kan krabblarver lätt föras med den s.k. Jutska strömmen, som går väster om Danmark och träffar den svenska västkusten från Orust och norröver. Med hjälp av vågor och vind kan de också föras längre söderut mot Göteborgs skärgård.



Både blåskrabba och penselkrabba har en nära nog fyrkantig ryggsköld och tydligt randiga ben. De saknar taggar mellan de vitt åtskilda ögonen, men på vardera sidan av ryggskölden finns tre låga, trubbiga taggar. Det är främst teckningen (prickarna) på klosaxen och hanens hårpensel/hudblåsa som tydligt skiljer dessa arter från strandkrabba.

Foto: Jan Beermann, AWI, Tyskland.

Berggren, M. 2015. Ännu en blåskrabba påträffad i Göteborgs skärgård – Fauna och Flora 110(3): 36–38.



Blåskrabban har, som namnet indikerar, en hudblåsa i vecket mellan klosaxens fasta och rörliga finger. Foto: Jan Beermann, AWI, Tyskland.

Ekologi. Tillsammans med en systerart, penselkrabban *Hemigrapsus takanoi*, som ännu inte nått Sverige, utgör dessa två arter en risk för ekosystemet i grundvattensområden längs den svenska kusten. Båda dessa krabbarter är euryhalina, vilket innebär att de tål stora variationer i både salthalt och temperatur. Den vuxna krabban kan överleva och fungera i salthalter från sötvatten till havsvatten och vattentemperaturer från ca 0 °C upp till 30 °C. Däremot kräver larvformerna en relativt hög salthalt och/eller vattentemperatur för att kunna utvecklas framgångsrikt från larv till vuxen krabba. Honan kan vid goda temperaturförhållanden under sommaren kläcka mellan tre och sex kullar. Åtminstone den första kullen hinner bli könsmogen och producera en egen kull samma säsong.

Krabborna är inte så stora, maximalt 4 cm tvärs över ryggskölden, men kan istället förekomma i mycket stora mängder i lämpliga miljöer; över 100 individer/m² har påträffats längs både ostkusten av USA och kusten i norra Frankrike. De konkurrerar därmed framgångsrikt med inhemska grundbottenslevande djur som små strandkrabbor och räkor genom att äta upp all tillgänglig föda. Krabborna är omnivorer, dvs. de äter det mesta, från makroalger till små ryggradslösa djur (t.ex. snäckor, musslor, märlkräftor, havstulpaner, havsborstmaskar osv.) samt larv- och juvenilstadier av bottenlevande fiskar. Livslängden uppskattas normalt till mellan tre och fem år men kan enligt litteraturen uppgå till åtta år.



©Karsten Reise
Penselkrabban har en hårpensel eller hårtuss i vecket mellan klosaxens fasta och rörliga finger. Foto: Karsten Reise, AWI, Tyskland.

Ursprungligt utbredningsområde. Både penselkrabban och blåskrabban har ett ursprungligt utbredningsområde i Asien, där de förekommer från Sakhalin utanför Ryssland och ner längs kusterna av Korea, Japan, Kina och Taiwan.

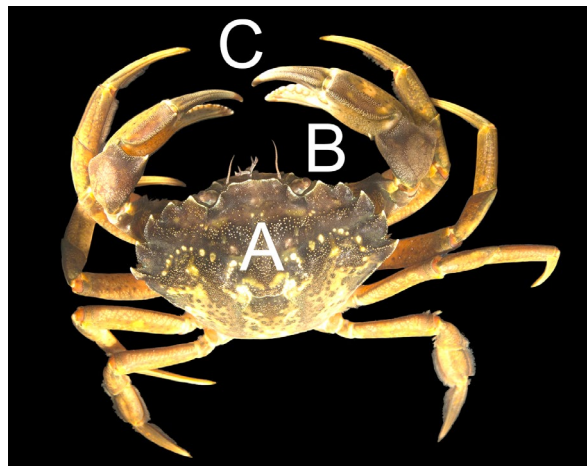
Påverkan på miljön. I och med att de så framgångsrikt kan konkurrera om födan med inhemska arter, kan de snabbt påverka sin närmiljö. Det medför att grundbottensfaunan kan komma att påverkas längs hela den svenska västkusten. Alarmerande är att de vuxna krabborna tolererar mycket låga salthalter, vilket innebär att också Östersjön (främst södra Östersjön) ligger i farozonen. Penselkrabban och blåskrabban kan inte reproducera sig i Östersjön, men möjligen i Kattegatt (behöver troligen en salthalt av ca 15 psu), och de skulle därmed kunna vandra in i Östersjön via Öresund.

Skillnaden mellan blåskrabba och vanlig strandkrabba. Den asiatiska blåskrabban ryggsköld är nära nog fyrkantig sedd uppifrån, och benen har mörka tvärränder. Det finns inga taggar mellan ögonen och endast tre låga taggar på vardera sidan av ryggskölden. Klosaxen har prickar på ovasidan och en hårtuss ("pensel") eller hudblåsa i vecket mellan det rörliga och det orörliga fingret. Arten skiljer sig därigenom tydligt från vår vanliga strandkrabba *Carcinus maenas*. (Fig. 1).

Rapportera! Om man tror sig ha sett främmande arter bör man rapportera dem, och nu finns möjlighet att rapportera direkt från mobiltelefonen (med foto och position). På adressen www.havochvatten.se/rapporten kan du ladda ner länken till din mobil. ■

Matz Berggren

Forskare vid Institutionen för marina vetenskaper, Göteborgs universitet vid Sven Lovén Centrum för Marina Vetenskaper – Kristineberg.
E-post: matz.berggren@marine.gu.se



Strandkrabban Carcinus maenas skiljer sig från såväl blåskrabban som penselkrabban genom att A = ryggskölden har formen av en oregelbunden sexhörning, B = den har fem vassa taggar på vardera sidan av ryggskölden och tre låga och trubbiga taggar mellan de mer tätsittande ögonen samt C = ingen blåsa eller hårtofs i vecket mellan det fasta och rörliga fingret på klosaxen. Foto: Matz Berggren

Pärnan Ore skogsrike

Under våren och sommaren röstade allmänheten fram 21 vackra och skyddsvärda naturområden i Sverige i WWF:s kampanj Svenska Pärlor. I Dalarna blev Ore skogsrike WWF-pärla. Fauna och Flora uppmärksammade området i förra numret, då Bengt Oldhammer beskrev hur avverkningar hotar området trots att det är naturskogar med många rödlistade arter.

Sen sist har det kommit en rapport om ekoturismens möjligheter i skogslandet mellan Siljan och Dalafjällen. Den har tryckts med stöd av Rättviks naturskyddsförening och beskriver skogarna i Ore skogsrike med kartor och bilder. Den heter Borderland wilderness och beskriver Skandinavien sydligaste vildmarker (Författare: Bengt Oldhammer).

Än har inga planer presenterats från vare sig myndigheter eller miljöcertifierade skogsbolag hur grön infrastruktur med ett funktionellt skogsekosystem och dess biologiska mångfald ska bevaras på landskapsnivå i detta unika område.



Riktigt fin tallnaturskog från Granbergsboberget i norra delarna av Ore skogsrike. Detta område är för närvarande oskyddat. Foto: Sebastian Kirppu